

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 22 MRS. 2006
Kontor: Styrelseskontoret
J.nr.: 2005- 2000-18
Sagsbeh.: jro
Fil-navn: KOU spørgsmål 4

Besvarelse af spørgsmål nr. 4 (L 137), som Kommunaludvalget har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 8. februar 2006

Spørgsmål 4:

"Hvad skal være opfyldt, før ministeren kan gøre brug af bemyndigelsen i forslagens § 5, stk. 1? "

Svar:

Efter lovforslagets § 5, stk. 1, kan indenrigs- og sundhedsministeren i særlige tilfælde, hvor dette er påkrævet, træffe beslutning om opløsning af forpligtende kommunale samarbejder udpeget efter § 2, stk. 1, i lov om forpligtende kommunale samarbejder (lov nr. 541 af 24. juni 2005).

Lovforslaget bygger på den forudsætning, at alle kommuner også fremover skal opfylde de krav til bæredygtighed, som ligger til grund for den gennemførte inddelingsreform. Disse krav til bæredygtighed indebærer, at alle kommuner, med mindre de indgår i et forpligtende kommunalt samarbejde, skal have mindst ca. 20.000 indbyggere.

Ved en beslutning om opløsning af et forpligtende kommunalt samarbejde skal det derfor efter lovforslagets § 5, stk. 2, påses, at de kommuner, der indgik i samarbejdet, efter opløsningen heraf opfylder disse krav til bæredygtighed, med mindre der efter lovforslagets § 7, stk. 1, træffes beslutning om udpegelse af et nyt forpligtende kommunalt samarbejde. Indenrigs- og sundhedsministeren skal derfor efter lovforslagets § 5, stk. 3, ved beslutning om opløsning af et forpligtende kommunalt samarbejde træffe beslutning om de ændringer af den kommunale inddeling, som er nødvendige for at sikre, at alle de kommuner, der indgik i det forpligtende kommunale samarbejde, også efterfølgende opfylder de anførte krav til bæredygtighed.

Efter lovforslagets § 5, stk. 4, 1. pkt., skal der ved beslutninger om opløsning af forpligtende kommunale samarbejder efter stk. 1 og om ændringer af den kommunale inddeling som følge heraf efter stk. 3 tages hensyn til ønskerne hos kommunalbestyrelserne i de berørte kommuner.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at en beslutning om opløsning af et forpligtende kommunalt samarbejde kun vil kunne træffes, hvis det på baggrund af udtalelser fra de deltagende kommunalbestyrelser om samarbejdets hidtidige forløb og form må lægges til grund, at en fortsættelse af det eksisterende forpligtende kommunale samarbejde set i forhold til andre muligheder for at sikre den fornødne bæredygtighed for de kommuner, der

indgår i samarbejdet, ikke synes at være den mest tilfredsstillende løsning. I vurderingen vil skulle indgå, om opgavevaretagelsen i det forpligtende kommunale samarbejde og forholdet mellem den delegerende og den bemyndigede kommunalbestyrelse vil kunne varetages på en tilfredsstillende måde i samarbejdet.

Vurderingen af, om en fortsættelse af det eksisterende forpligtende kommunale samarbejde vil være den mest tilfredsstillende løsning, vil være meget afhængig af, hvilke andre muligheder der er for at tilvejebringe den fornødne bæredygtighed for hver enkelt af kommunerne i samarbejdet, og hvilke ønsker de berørte kommunalbestyrelser har til fortsættelsen af det forpligtende kommunale samarbejde og til eventuelle andre muligheder for at tilvejebringe den fornødne bæredygtighed.

Ønskerne kan vedrøre såvel en fortsættelse af det forpligtende kommunale samarbejde som ændringer af den kommunale inddeling, herunder sammenlægning af de samarbejdende kommuner eller sammenlægning af den kommune i samarbejdet, der ikke har den fornødne bæredygtighed til at fortsætte som selvstændig kommune, med en eller flere andre kommuner.

Uanset om et forpligtende kommunalt samarbejde er indgået på grundlag af kommunalbestyrelsernes aftale herom og således hviler på frivillighed, vil en anmodning eller et ønske om opløsning fra én kommunalbestyrelse ikke forpligte ministeren til at træffe beslutning herom.

Ved stillingtagen til en sådan anmodning må hensynet til begge kommuner inddrages. Denne vurdering vil således bl.a. omfatte en stillingtagen til, hvorledes den kommune i samarbejdet, der ikke har den fornødne bæredygtighed til at fortsætte som selvstændig kommune, efter dets opløsning vil kunne leve op til kommunalreformens krav om bæredygtighed i opgavevaretagelsen og kommunens ønsker i den anledning.

Ej heller en anmodning fra begge kommunalbestyrelser i et samarbejde vil nødvendigvis skulle følges af en beslutning om opløsning af samarbejdet. Der vil også i dette tilfælde skulle foretages en vurdering af, hvorvidt kommunerne bedst kan leve op til bæredygtighedskravene ved fortsat samarbejde.

Lovforslagets § 5, stk. 4, 1. pkt., indebærer således ikke, at kommunalbestyrelsernes ønsker altid skal følges, men kommunalbestyrelserne skal have lejlighed til at udtale sig, og deres tilkendegivelser vil indgå i vurderingen af, om der skal ske opløsning af det forpligtende kommunale samarbejde, og i givet fald, hvilke beslutninger om ændringer af den kommunale inddeling dette skal afføde.

Indenrigs- og sundhedsministeren vil skulle indhente udtalelser fra andre kommunalbestyrelser end dem, der indgår i det forpligtende kommunale samarbejde, i det omfang de kan blive berørt af en ændring i den kommunale inddeling eller af udpegelsen af et nyt forpligtende kommunalt samarbejde.

bejde som følge af en beslutning om opløsning af et eksisterende forpligtende kommunalt samarbejde.

Hvis begge kommunalbestyrelser i samarbejdet ønsker at opløse samarbejdet, og det for den kommune i samarbejdet, der ikke har den fornødne bæredygtighed til at fortsætte som selvstændig kommune, er muligt med de berørte kommunalbestyrelses tilslutning enten at indgå i et nyt forpligtende samarbejde efter lovforslagets § 7, eller at indgå i en sammenlægning med en anden kommune, vil indenrigs- og sundhedsministeren efter de foreslåede regler have adgang til at træffe beslutning om samarbejdets opløsning og om udpegelsen af et nyt samarbejde henholdsvis sammenlægning med en anden kommune. Det er dog stadig en betingelse, at en fortsættelse af det eksisterende samarbejde ikke vil være den mest tilfredsstillende løsning, ligesom ministeren ikke er forpligtet til at træffe de nævnte beslutninger.

Hvis begge kommunalbestyrelser i samarbejdet ønsker at opløse samarbejdet, men det for kommunalbestyrelsen i den kommune i samarbejdet, der ikke selv har den fornødne bæredygtighed, ikke er muligt med de berørte kommunalbestyrelses tilslutning enten at udpege et nyt forpligtende samarbejde eller at indgå i en sammenlægning med en anden kommune, må indenrigs- og sundhedsministeren foretage en nøje undersøgelse og afvejning af, på hvilken måde den fornødne bæredygtighed i opgavevaretagelsen mest hensigtsmæssigt kan sikres. En mulighed vil være uanset ønskerne om at opløse samarbejdet at lade samarbejdet fortsætte, en anden mulighed vil være at undersøge mulighederne for at sikre tilslutning fra de berørte kommunalbestyrelser til udpegning af et nyt forpligtende samarbejde, og en tredje mulighed vil være efter en fornyet undersøgelse af mulighederne for at skaffe den fornødne tilslutning at træffe beslutning om den fornødne ændring af den kommunale inddeling uden fuld tilslutning fra alle berørte kommunalbestyrelser.

Hvis alene den ene kommunalbestyrelse i samarbejdet ønsker at opløse samarbejdet, vil indenrigs- og sundhedsministeren skulle foretage en nøje vurdering af, om en opløsning af samarbejdet mod den ene kommunes ønske er påkrævet. Vurderingen heraf vil afhænge meget af, hvilke muligheder der er for ellers at tilvejebringe den fornødne bæredygtighed. Hvis den kommunalbestyrelse, der ønsker at fortsætte samarbejdet, men som ikke selv har den fornødne bæredygtighed, har alternative ønsker til, hvorledes bæredygtigheden kan sikres, der kan samle tilslutning fra de berørte kommunalbestyrelser, vil indenrigs- og sundhedsministeren skulle foretage en afvejning af, om bæredygtigheden mest hensigtsmæssigt kan sikres ved en fortsættelse af det forpligtende samarbejde eller ved udpegelse af et nyt samarbejde eller en ændring af den kommunale inddeling, der i øvrigt kan samle den fornødne tilslutning.

Hvis der ikke kan samles den fornødne tilslutning fra de berørte kommunalbestyrelser til et nyt forpligtende samarbejde eller en ændring af den kommunale inddeling, vil alternativet til en fortsættelse af det eksisterende

forpligtende samarbejde være, at en kommune, der indgår i samarbejdet, mod sit ønske tvinges til at indgå i en sammenlægning med en eller flere andre kommuner. En sådan beslutning vil være meget indgribende i forhold til den pågældende kommune og vil kun kunne træffes, dersom en fortsættelse af det eksisterende forpligtende kommunale samarbejde er åbenbart uhensigtsmæssig, og alle muligheder for på anden måde at sikre den fornødne bæredygtighed er udtømte.

Lovforslagets § 5, stk. 4, 1. pkt., forudsætter således, at indenrigs- og sundhedsministeren har undersøgt mulighederne for, at der som alternativ til opløsning af det forpligtende kommunale samarbejde og en kommunesammenlægning mod en eller flere af de berørte kommunalbestyrelses ønske kan udpeges et andet forpligtende kommunalt samarbejde efter reglerne i lovforslagets § 7 eller træffes beslutning om en anden, men frivillig kommunesammenlægning, der også vil indebære, at alle de berørte kommuner opfylder kravene til bæredygtighed i opgavevaretagelsen.

Lovforslagets § 5, stk. 4, 2. pkt., fastsætter, at der skal tages særligt hensyn til ønsker om at fortsætte et forpligtende kommunalt samarbejde hos kommunalbestyrelsen i kommuner, der udgør en ø.

Bestemmelsen er en videreførelse af det i aftalen om en strukturreform anførte, hvorefter der skal tages særligt hensyn til en kommune, der udgør en ø, og hvor kommunalbestyrelsen ikke ønsker, at kommunen skal indgå i en kommunesammenlægning.

Bestemmelsen indebærer, at der ved beslutninger efter § 5, stk. 1 og 3, vedrørende forpligtende kommunale samarbejder, der omfatter ø-kommuner, må lægges særlig vægt på et ønske fra kommunalbestyrelsen i en af disse ø-kommuner om at fortsætte et eksisterende kommunalt samarbejde. Bestemmelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen i en ø-kommune, der indgår i et forpligtende kommunalt samarbejde, ikke efterfølgende kan blive tvunget til at indgå i en kommunesammenlægning.